

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

MODEL PAMETNE SPECIALIZACIJE IN IZBIRE PROBLEMSKIH DOMEN

PROF.DR. JOŽE VIŽINTIN

**INŽENIRSKA AKADEMIJA SLOVENIJE
MARIBOR, JUNIJ 2014**

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

Slovenija zaostaja v tehnološkem razvoju, zaradi:

- zgrešenih razvojnih modelov dosedanjih strategij na področjih šolstva, RR dejavnosti in gospodarstva,
- ker je bila **tehniška inteligenca** bolj ali manj odrinjena od odločanja glede ključnih vprašanj gospodarskega, predvsem industrijskega in splošno družbenega razvoja.

Slovenija potrebuje novo vizijo razvoja gospodarstva in družbe

Podjetja so **razdrobljena**, inovacijsko **nepovezana**
in
večinoma **brez razvojnega potenciala**.

To se kaže v tem, da ima Slovenija, v primerjavi z nam primerljivimi razvitimi državami v EU:

- **izrazito nizko produktivnost, ki še pada,**
- **slabe inovacijske sposobnosti podjetij,**
- **(pre)pogosto socialno neodgovoren management,**
- **visoko javno porabo in slabo socialno kohezijo.**

Slovenija potrebuje novo vizijo razvoja gospodarstva in družbe

V Sloveniji se mora spremeniti razvojna mentaliteta, zlasti odnos do sodobne industrijske proizvodnje, ki nima perspektive brez učinkovitega razvoja.

V Sloveniji se mora zgoditi neke vrste; tretja industrijska revolucija

oziroma

nov tehnološko-inovacijski preboj

Pametna specializacija mora biti osrednji del tega procesa!

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

IAS je v letu 2013 razpravljala o:

- razvoju Slovenije in industrijski politiki,
- izobraževanju od osnovne šole do univerze,
- raziskovanju, tehnološkem razvoju, inovacijah in podjetništvu ter o
- gospodarstvu, konkurenčnosti in globalizaciji.

Na osnovi razprav, dokumentov združenja evropskih tehniških akademij in primerjalne analize smo pripravili

dva dokumenta:

**Vizija, Usmeritev, Predlogi
Namen pobude in predlogi IAS**

Slovenija potrebuje novo vizijo razvoja gospodarstva in družbe

Kaj je strategija pametne specializacije ?

Po našem mnenju je SPS:

„Iskanje in spodbujanje tistih področij znanja projektnih smeri razvoja in inovacij, podpornih dejavnosti, itd., ki bodo omogočile, da bo Slovenija v prihodnosti zmanjšala svoj zaostanek za razvitimi državami“.

Poenostavljeno rečeno:

SPS mora v realizaciji zagotoviti uveljavitev novega tehnološko-inovacijskega procesa!

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

Kaj mora strategija pametne specializacije vsebovati?

Da bo strategija pametne specializacije operativna in bo delovala kot instrument za izvajanje učinkovitih naložb v procese razvoja tehnologij tekom njihovega celotnega življenjskega cikla

mora,
upoštevati tudi naslednje elemente:

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

1. Jasne cilje in metriko za ugotavljanje uspešnosti, kot potreben in zadosten pogoj za delovanje vsake strategije.

Pri tem ločimo:

- **primarne cilje, ki** morajo biti izraženi v kategoriji novo ustvarjene dodane vrednosti in
- **etapne cilje,** ker je učinek programskih aktivnosti merjen na primarnih ciljih časovno zamaknjen in se v življenjskem ciklu razvoja po verigi vrednosti nanašajo na doseženo razvitost tehnoloških in organizacijskih rešitev, patenti, inovacije, zmanjšanje tveganj za vstopajoči kapital, itd.

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

2. Metodologijo, ki omogoča adaptiranje na spremembe stanja in dosežene učinke tekom izvajanja

Po potrebi se modificira način izvajanja strategije ali celo prilagaja cilje glede na nova spoznanja.

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

3. Analizo kompetenc in kapacitet

SPS mora temeljiti na kvalitetni analizi kompetenc, ki jih v Sloveniji imamo in kapacitet, s katerimi razpolagamo.

Kompetence pomenijo, da stvari razumemo in znamo delati, torej jih obvladamo.

Kapacitete pa, da imamo kritično maso ljudi in drugih resursov, ki so za to delo na voljo ter poslovne vizije, da cilje uresničimo.

V tem smislu dokument „Strokovna analiza kot podlaga za Strategijo pametne specializacije“, April 2014, ni in ne more biti v celoti dobra osnova za oblikovanje SPS!

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

4. Potrebne pogoje, da bo SPS uspešno učinkovala

Med njimi so najvažnejši:

1. Utemeljenost na realni in sistemsko celoviti viziji, ki sledi priložnostim in zaznava tveganja
2. Politična in ekonomska vzdržnost (kontinuiteta) razvojne strategije in njenih ciljev z vgrajeno primerno prožnostjo izvajanja za prilagajanje spremembam
3. Vzdržnost (kontinuiteta) instrumentov
4. Delujoč inovacijski sistem

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

PROCES, KI TO OMOGOČA ZAJEMA:

- **IDENTIFIKACIJO PODROČIJ KOMPETENC POSAMEZNIH TEHNOLOŠKIH NOSILCEV (GENERIČNA IN PROBLEMSKA).**
- **IDENTIFIKACIJO TEHNOLOŠKIH PROBLEMSKIM PODDOMEN ZA VSAKO TEHNOLOŠKO PODROČJE**
- **OBLIKOVANJE PRIORITETNIH PROJEKTNIH/PRODUKTNIH SMERI ZA UVAJANJE REŠITEV NA TRG**
- **OBLIKOVANJE PRESEČNIH PROBLEMSKIH DOMEN IN PRESEČNIH PROJEKTNIH/PRODUKTNIH SMERI, KI INTEGRIRAJO SODELUJOČE TEHNOLOGIJE V KONKRETNIH SKUPNIH REŠITVAH (IZDELKIH, STORITVAH, SISTEMIH) ZA PRODAJO NA TRGU.**

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

VIZIJA IAS

Slovenija mora biti država, znana po:

**INOVATIVNIH, IZVOZNO USMERJENIH,
VISOKO TEHNOLOŠKIH PODJETJIH, KI BODO
VODILNA V IZBRANIH NIŠAH NA GLOBALNEM TRGU**

USMERITEV

Cilj ukrepov in delovanja SPS-inovacijskega procesa
mora biti:

**USPEŠNO GOSPODARSTVO z VISOKO DODANO
VREDNOSTJO.
INOVATIVNI IZDELKI IN STORITVE**

HVALA ZA POZORNOST!

Slovenija potrebuje novo strategijo razvoja gospodarstva in družbe

Model pametne specializacije

naj temelji na osnovnih konceptih pametne specializacije:

Obstoju kompetenc in kapacitet na tehnološkem področju (»tehnološko problemsko poddomeno«) s tehnološkim potencialom, v celotni verigi vrednosti oz. življenjskem ciklu razvoja

Izbiri problemskih domen tako, da predstavljajo (nišne) tržne priložnosti in se v čim večji meri poravnava z drugimi tehnologijami (presečna področja), kar omogoča integracijo sodelujočih tehnologij na ravni ciljev problemske domene oziroma sinergijsko tehnološko sodelovanje pri razvoju prodajljivih rešitev.

Slovenija potrebuje novo vizijo razvoj gospodarstva in družbe

Slovenija je v **resni gospodarski in etični krizi**

Načrtna slabitev podjetji od njihovih **pravih** in **navideznih lastnikov**

Zadolženost podjetij in države je velika (nad 70%)

Delež podjetij, ki so se sposobna spopasti s konkurenco na globalnem trgu, je prenizek

Lastnih sredstev za razvoj v podjetjih praktično ni

Delovna sila se pogosto razume kot strošek

Korupcija, letna stopnja rasti in nizka konkurenčnost ne spodbujajo **kreativnosti, delavnosti in odgovornosti zaposlenih**

Sistem izobraževanja je **razdrobljen** in **neustvarjalen**

Delež univerzitetnih diplomantov tehnične smeri je premajhen

Porazdelitev raziskovalcev v Sloveniji je nepravilna